

Yksinoikeuden myöntäminen Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteessä, palveluliikenteen kohteet P1 ja P2

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 20.02.2025 § 8
2912/08.00.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi
puh. 044 718 5038
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Vs. joukkoliikennepäällikkö Tero Myyryläinen

Joukkoliikennelautakunnalle esitetään että Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta myöntää EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisen yksinoikeuden Sansia Oy:n tarjouskilpailuissa olleiden kohteiden päätöksen mukaiselle liikenteelle ja liikenteeseen sopimusaikana tehtäville muutoksille:
- P2 kohteessa Mika K Niskanen Oy:lle
- P1 kohteessa Kangaslammin Taksitaito Oy:lle

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti

Selostus

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti 26.4.2018 (§ 28), että avoimet joukkoliikennepalvelut järjestetään Kuopio-Siilinjärvi - alueella soveltamalla EU:n palvelusopimusasetusta (PSA). Päätöksellä turvataan markkinaehtoisesti syntyviä palveluja monilukuisemmat, luotettavammat ja laadukkaammat palvelut sekä markkinaehtoisia hintoja edullisemmat asiakashinnat alueella.

PSA:ssa vahvistetaan ehdot, joiden mukaan toimivaltainen viranomainen voi turvata välttämättömät henkilöliikennepalvelut, jotka eivät voi toimia markkinaehtoisesti. Yhtenä menetelmänä on yksinoikeuden myöntäminen julkisen liikenteen harjoittajalle. Asetuksen mukaan markkinaehtoinen liikenne ei saa aiheuttaa jatkuvaa ja vakavaa haittaa PSA:n mukaisesti järjestetyille liikenteelle.

Ennen heinäkuuta 2018 viranomaisella oli mahdollisuus puuttua liikenne-markkinoihin joukkoliikennelain mukaisella reittiliikennelupamenettelyllä, joka katsottiin osaksi PSA -liikenteen yksinoikeuksien myöntämisprosessia. Markkinaehtoisen liikenteen lupahakemus oli mahdollista hylätä sillä perusteella, että haettu liikenne aiheuttaisi jatkuvaa ja vakavaa haittaa PSA:n mukaiselle liikenteelle. Viranomainen siis pyrki arvioimaan ennen tietyn liikennepalvelun olemassaoloa sen mahdollisia vaikutuksia viranomaisen hankkimalle liikenteelle.

Heinäkuun alussa 2018 liikennepalvelulain astuessa voimaan reittiliikenneluvat poistuivat käytöstä. Lain mukaan markkinaehtoisen liikenteen harjoittamiseen tarvitaan nyt henkilöliikennelupa, mutta liikenteen aloittaminen edellyttää enää vain ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle 60 päivää ennen liikenteen aloittamista.

Liikennepalvelulain mukaan toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa tehdä PSA:n mukaisen päätöksen yksinoikeudesta suojellakseen järjestämänsä liikennettä kilpailevalta liikenteeltä. Yksinoikeuspäätöksellä annetaan erikseen

valittavalle julkisen liikenteen harjoittajalle mahdollisuus harjoittaa julkista henkilöliikennettä tietyllä reitillä, tietyssä verkossa tai tietyllä alueella ja suljetaan pois muut mahdolliset liikenteenharjoittajat, jotta sopimuksen mukaisen liikenteen hoitaminen liikennöintisopimuksen ja siinä määritellyn korvaustason mukaisesti on mahdollista. Tavoitteena on turvata viranomaiselle palvelusta syntyvien kustannusten säilyminen suunnitellulla tasolla.

Mahdollisen muun liikennetarjonnan aiheuttamaan jatkuvaan ja vakavaan haittaan voi puuttua myöhemmin vain, jos yksinoikeuspäätös on tehty. Liikennepalvelulaki siirsi siis kilpailevan toiminnan rajoittamisen jälkikäteisvalvonnan varaan. Muiden liikennöitsijöiden poissulkemisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

Hallintolain 62 §:n mukaan viranomaisen on annettava päätös yksinoikeuden antamisesta tiedoksi julkisella kuulutuksella verkkosivullaan.

Sansia Oy kilpailutti kuluvan vuoden alussa Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteessä palveluliikenteen kohteissa P1 ja P2, joihin kuuluvat palveluliikenteet kantakaupungissa ja Nilsiässä.

Kohde P2 Nilsiä palveluliikenne

Sansia Oy:n tekemän kokonaistaloudellisuuteen perustuvan päätöksen mukaan Nilsiä palveluliikenteen liikenteenharjoittajaksi valittiin Mika K. Niskanen Oy. Päätöksestä ei valitettu.

Yksinoikeus kattaa palveluliikenteen liikennöinnin liikennöintisopimuksen mukaisesti yhden vuoden ajan alkaen 1.1.2025 jatkuen toistaiseksi voimassaolevana kuuden kuukauden irtisanomisajalla toimivaltaisen viranomaisen vahvistamilla alueilla, reiteillä ja aikatauluilla mukaan lukien liikenteisiin sopimusaikana sopimuksia ja hankintalainsäädäntöä noudattaen tehtävät muutokset.

Kohde P1 Kantakaupungin palveluliikenne

Sansia Oy:n tekemän kokonaistaloudellisuuteen perustuvan päätöksen mukaan kantakaupungin ja Nilsiä palveluliikenteen liikenteenharjoittajaksi valittiin Kangaslammin Taksitaito Oy. Päätöksestä ei valitettu.

Yksinoikeus kattaa palveluliikenteen liikennöinnin liikennöintisopimuksen mukaisesti neljän vuoden ajan alkaen 30.6.2025 jatkuen toistaiseksi voimassaolevana kuuden kuukauden irtisanomisajalla toimivaltaisen viranomaisen vahvistamilla alueilla, reiteillä ja aikatauluilla mukaan lukien liikenteisiin sopimusaikana sopimuksia ja hankintalainsäädäntöä noudattaen tehtävät muutokset.

Palveluliikenteen alueilla ja linjoilla on yhteisiä osuuksia viranomaisen toisten sopimusliikenteiden kanssa. Nämä ovat olleet valitun liikenteenharjoittajan tiedossa liikennettä hankittaessa, joten yksinoikeus ei niitä kiellä.

Toimivaltaisen viranomaisen järjestämän liikenteen reitit ja aikataulut ovat internetsivulla <https://vilkkku.kuopio.fi/aikataulut-reitit>

Vaikutusten arviointi

Päätös on sosiaalisilta tavoitteiltaan positiivinen, palveluliikenteellä täydennetään muuta avointa joukkoliikennettä ja mahdollistetaan erityistä palveluita tarvitsevien asiakkaiden asiointiliikenne.

Liitteet

2912/2024 Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa, Yksinoikeuden myöntäminen kohteissa P1 ja P2, 2025